

Metodická doporučení k exportu dat

1. Unikátní označení záznamů a matričních knih (GUID)

Zásadním požadavkem Národního standardu pro elektronické vedení matriky (dále jen „národní standard“) je, aby každý matriční záznam a každá matriční kniha měly svoje unikátní identifikátory – GUID.

Obzvláště důležité to bude pro zajištění návaznosti záznamů migrovaných v hlavní etapě migrace a jejich případných dalších verzí v navazující dodatečné etapě migrace. Proto je třeba dát velký pozor na hodnoty jednoznačných položek GUID knih a GUID záznamů. Pokud by GUID záznamů a knih nebyly jednoznačné, nebo by v dodatečné etapě migrace nebyly použity k navazujícím knihám a verzím záznamů stejné hodnoty, nebylo by možné dodatečnou fázi migrace uskutečnit. Korektní generování GUID je třeba nastavit ze strany dodavatele matričního systému na základě metodického pokynu v textové části národního standardu (s. 15 a 20).

2. Migrace dat ze dvou a více matričních systémů

Řada matričních úřadů, které od roku 2006 měnily dodavatele matričního systému, nemá data sloučena do jedné databáze a buď využívá částečně oba systémy, anebo má data ze staršího systému uložena a nepoužívá je. Týká se to i některých matričních úřadů, které přebíraly data od zrušených úřadů s jiným matričním systémem.

Přestože data z obou systémů nejsou sloučena v jedné databázi, nebude možné migrovat dva soubory, ale **vždy pouze jeden soubor** za každý typ matriční knihy (N, M, P, U).

Důvodem je riziko porušení integrity přenášených záznamů jako celku, zejména pak situace, kdy by jeden záznam, rozdělený mezi dva soubory, mohl mít jak dvě různá ID záznamu, tak různá ID knih, ve kterých se nachází.

Pokud matriční úřad vyexportuje data z různých systémů zvlášť, bude nutné soubory spojit tak, aby nedošlo k porušení datové integrity souborů, a to zejména kvůli duplicitě záznamů a svazků. Připouští se tedy možnost vyexportovat data za daný typ matriční knihy (třeba narození) z obou systémů a poté je sloučit do jednoho souboru. **Spojený soubor však musí splňovat pravidla integrity.**

- 1) Nesmí se stát, že jeden záznam (stejně ID) bude v části verzí součástí jedné knihy a následně druhé knihy s rozdílným ID. Musí být dodrženo pravidlo, že **jeden záznam včetně všech verzí je součástí právě jedné knihy.**
- 2) Stejně tak se nesmí stát, že první verze záznamu v jednom systému bude mít rozdílné ID než pokračování záznamu (další verze) v druhém systému. To by pak bylo nesprávně vyhodnoceno, že jde o dva nezávislé záznamy, kdy u záznamu z druhého souboru navíc chybí předchozí verze (jedna nebo více), které jsou

součástí prvního souboru. Platí pravidlo, že **záznam je exportován jako celek včetně všech svých verzí**.

- 3) **Také se nesmí stát, že by konkrétní kniha měla v rámci sjednoceného souboru dvě nebo více různých ID.**

Pokud matriční úřad nemůže splnění výše uvedených podmínek zajistit, přichází v úvahu možnost migrovat pouze data z aktuálně používaného systému. Starší data v tom případě nebudou migrována.

3. Verzování matričních záznamů

Při exportu dat pro eMatriku je třeba dát pozor na korektní nastavení pořadí verzí záznamů. Verze na sebe musí historicky navazovat, protože pouze v tomto případě bude možné následně zobrazit a vytisknout jak prvopisy záznamů matričních knih, tak vydat matriční doklad s daty z poslední aktuální verze záznamu.

Pokud docházelo v některých matričních systémech k dodatečnému manuálnímu přepsání údajů v prvozápisu, aby byl vydán matriční doklad s novými údaji, nemůže být tato verze akceptována jako první verze záznamu, protože ta musí obsahovat původně zapsané údaje.

Za správnost migrovaných údajů zodpovídá matriční úřad, který má v této situaci následující možnosti:

- 1) Matriční úřad uvede chybně vedené údaje prvozápisu i navazujících verzí před testovací migrací do souladu s listinnou matriční knihou.
- 2) Matriční úřad předá v testovací etapě migrace i záznamy s nesprávným pořadím verzí; na tuto skutečnost upozorní Ministerstvo vnitra písemně e-mailem na adresu ematrika@mv.gov.cz.

4. Přenosy formátovaných položek (např. datum, rodné číslo)

V rámci datových předpisů národního standardu je pro přenos formátovaných položek datum a rodné číslo používán XML typ elementu **kvalitaudajetype**. Umožňuje zapsat do položky libovolnou textovou hodnotu.

V praxi se v některých případech datum narození (nalezené dítě) nebo datum úmrtí (nález mrtvé osoby) zapisují jako přibližné údaje, přičemž přesné datum později určí soud. Proto doporučujeme do této položky ukládat jak obecně textové, tak formátované hodnoty. Importní nástroj eMatriky bude schopen rozlišit a korektně uložit formátovanou a neformátovanou hodnotu.

5. Přenosy různých typů adres

V datových předpisech je definován typ **adresatype**. Jsou do něj zapisovaná různě strukturovaná adresní data podle toho, o jaké místo jde (upraveno § 9 a § 10 vyhlášky č. 207/2001 Sb.). Pro ujasnění uvádíme k jednotlivým typům adres několik doporučení.

Místo matriční události

(místo narození v knize narození, místo uzavření manželství v knize manželství, místo uzavření partnerství v knize registrovaného partnerství, místo úmrtí v knize úmrtí)

Vzhledem k tomu, že tato místa jsou do matričních knih a matričních dokladů zapisována jako jedno nebo dvouřádková položka, doporučujeme hodnotu této položky zapsat do XML elementu **celyText**. V případě, že se jedná o dvouřádkový text, doporučujeme oddělit řádky znakem | (svislá čára).

Místo narození, nejde-li o zápis místa matriční události

(místo narození: otce a matky v knize narození; snoubenců, rodičů snoubenců a svědků v knize manželství; partnerů a rodičů partnerů v knize registrovaného partnerství; zemřelého v knize úmrtí)

Tato místa narození mají být do matričních knih a matričních dokladů zapisována ve formě „místo, okres“ pro místa v ČR a „místo, stát“ pro místa v cizině. Pokud to je možné, doporučujeme primárně tyto hodnoty zapsat do XML elementů *obec, okres* (místo v ČR), resp. *obec, stat* (místo v cizině). Pouze v případě, že to z technických důvodů není takto proveditelné, je možné zapsat data do XML elementu *celyText*.

Místo trvalého pobytu

(místo trvalého pobytu: otce a matky v knize narození; zemřelého v knize úmrtí)

Místa trvalého pobytu jsou do matričních knih a matričních dokladů většinou zapisována ve formě „místo, část, ulice, č.p., č.o., okres“ pro místa v ČR; „místo a stát“ pro místa v cizině. Pokud to je možné, doporučujeme primárně tyto hodnoty zapsat do XML elementů *obec, obvodPraha, castObce, katastralniUzemi, cisloPopisneNeboEvidencni, ulice, cisloOrientacni, okres*; pro místa v cizině do elementů *obec* a *stat*. Pouze v případě, že to z technických důvodů není proveditelné, lze zapsat data do XML elementu *celyText*.

6. Význam atributů platnost a věcnost

Platnost

Pro vysvětlení logiky přenosu položek jednotlivých historických vrstev (verzí) matričních záznamů doporučujeme u údaje, který byl v novějších verzích aktualizován, zapsat do starších verzí do atributu **platnost** hodnotu „false“ a do nejnovější, resp. nejnovějších verzí hodnotu „true“. Atribut **platnost** by tedy měl v nejnovější verzi vždy mít hodnotu „true“. Na základě atributu **platnost** bude centrální aplikace eMatrika při tisku starších listů matričních knih označovat („podtečkovávat“) údaje, které se změnilly.

Věcnost

Atribut **vecnost** je pouze pomocný atribut, který v případě, že má hodnotu „false“, znamená vyplnění textu „nezjištěno“ do odpovídající položky.

7. Validita XML datového souboru

Při kontrole XML souborů zaslaných v létě 2025 během pilotní testovací migrace bylo zjištěno, že ne všechny soubory jsou validní oproti XSD datovým předpisům, které jsou součástí národního standardu. Kontrola validity bude provedena také v následující testovací etapě. Pokud datové soubory nebudou XSD validní, bude matriční úřad prostřednictvím notifikačního e-mailu upozorněn a požádán o nápravu. Jestliže k nápravě nedojde, budou migrované soubory vyřazeny ze zpracování.

Příklady nejčastějších chyb, které je potřeba odstranit

- **Elementům chybí povinné atributy platnost a vecnost**

Vyskytuje se například v knize manželství v položce *mistoUzavreniManzelstvi*.

Vysvětlení: Problém je způsoben chybou při exportu dat a musí ho opravit dodavatel matričního systému.

- **Povinně vyplněné elementy jsou prázdné:** například *matricniuradid*, *knihaid*, *okres* (v elementu *knihaidentifikace*), *datumProvedeniZapisu*, *jmenoAJmena*, *prijmeni*
- **Element *matricniuradid* má jen 4 znaky a má mít 5** (chybí „leading zero“)

Vysvětlení: Problém při exportu zřejmě musí vyřešit dodavatel matričního systému. Některé kódy mají na prvním místě nebo prvních dvou místech nuly. Při exportu je nutné tyto nuly zachovat. Číselník matričních úřadů je přílohou č. 5 národního standardu a je k dispozici zde: <https://mv.gov.cz/soubor/priloha-c-5-kody-matricnich-uradu-2024-xlsx.aspx>.

- **V souboru se vyskytují nevalidní řetězce.** Například (to se v UTF-8 dokumentu vůbec nemá objevit a je to zřejmě rozbitý znak ě v HTML escape kódu; v Unicode ě = U+011F)

Vysvětlení: Tyto „speciální“ znaky je třeba exportovat korektně. Musí ošetřit dodavatel matričního systému.

- **Element *zaznam* neobsahuje žádný podelement *verze***

Vysvětlení: Může se jednat o problém v matričních datech, např. po migraci z jiného systému, nebo o chybu při exportu. Musí ošetřit dodavatel matričního systému.

8. Tolerované odchylky od datových předpisů

Z analýzy výsledků pilotní testovací migrace je zřejmé, že data z některých matričních systémů budou vykazovat určité odchylky od XSD datových předpisů. Po celoplošné testovací migraci bude znovu provedena analýza migrovaných dat, která vyhodnotí, které odchylky bude možno v hlavní etapě migrace tolerovat, případně opravit na straně eMatriky a které nelze akceptovat.